

06.12.2018

Гльїна М., Шпильова Ю.

Національні пріоритети розвитку сільських територій у структурі соціоекологічних імперативів

Національні пріоритети визначають вектор розвитку суспільства та реалізуються в полі дії соціальних, екологічних і економічних імперативів як системи формальних і неформальних вимог, правил, норм, що регулюють антропогенну діяльність та впливають на зміни в навколишньому природному середовищі. Таким чином, функція імперативів у суспільстві (його соціально-політичному житті та просторовому розвитку, у тому числі сільських територій) напряду пов'язана з процесом формування національних пріоритетів, а особливо – їх дотримання та реалізації, що відбувається із залученням активів території, засади управління якими також формують пріоритети ([Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України](#)).

Національні пріоритети відносяться до імперативів як формалізовані правила та вимоги до подальшого розвитку суспільства, пов'язані з рамковими умовами, поточною ситуацією (обставинами), традиціями та панівними цінностями, які становлять тло дії пріоритетів та безпосередньо впливають на процес їх досягнення. Оскільки досягнення національних пріоритетів у тривалій перспективі спричинятиме чергову трансформацію (удосконалення) імперативів, неодмінно підвищуватиметься ефективність використання активів територій. Досягнення визначених у певний проміжок часу національних пріоритетів, чергова трансформація імперативів та переосмислення способу використання активів означають завершення чергового стрибкоподібного або більш плавного етапу (кола спіралі) розвитку території (рис.).

Досягнення національних пріоритетів суспільства залежить від вміння територій різних типів використовувати свої активи. Натомість вміння громади ефективно, раціонально, ощадливо використовувати належні їй активи є функцією сформованих на даний час імперативів. Тобто накопичені знання, вміння, досвід, фінансові, інфраструктурні та людські ресурси використовуються більш або менш ефективно залежно від складу та дії імперативів як формальних та неформальних принципів управління територією.

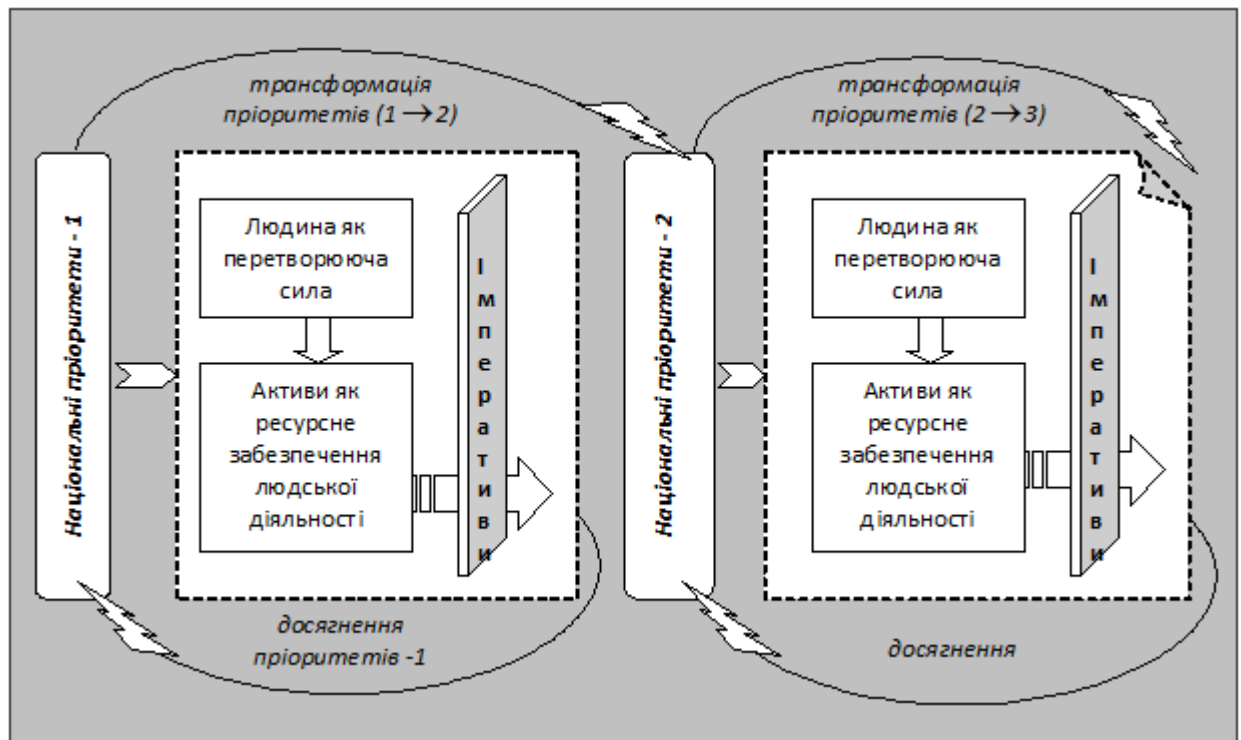

Рисунок – Трансформація національних пріоритетів у полі дії імперативів (розроблено авторами)

Одним із операційних етапів формування політики розвитку сільських територій має бути взаємно пов'язана диференціація пріоритетів, типів територій та наявних активів. На локальному рівні мають бути визначені релевантні пріоритети (ті з національних, досягнення яких на певній території є реалістичним з огляду на наявні активи), а також черговість їх досягнення.